

XXII МЕЖДУНАРОДЕН

ФЕСТИВАЛ „МАРТЕНСКИ

МУЗИКАЛНИ ДНИ“

ПОЧИТ КЪМ БЪЛГАРСКАТА МУЗИКА

Първият концерт на Симфоничния оркестър на Българското радио бихме нарекли младежки портрет на Панчо Владигеров. Два ранни произведения, писани на два десетгодишна възраст, и едно от средния период в творчеството на композитора ни представят могъщия му талант. Но той не би се открил така внушително, ако не диригентския път не стоеше синът на твореца, един от най-вдъхновените му интерпретатори. И тоя път з. а. Александър Владигеров напи на пулса на тая витална музика и показва широките й духовни измерения.

Удивително е, че такава зряла пиеса като „Легенда“ е само опус 8 от творчеството на Владигеров. След бала дичното въведение на духовите инструменти и емоционалната тема на шрайха последваха възли от нарастващи и затихващи кульминации, изградени с пластична внушителност. Владигеров постигна и типичните забулени „пианисими“, и блестящите с оркестровата си напастеност „форте“. Без да злоупотребява с щедро използвания от аявтора инструментариум, той

очерта и най-деликатните соли, изтръгна и най-пищните бои от партитурата. И все пак, над всичко се извиси балидичното настроение — в екстатичните му и „приглушени“ изблици.

Оркестрирани от зрелия майстор, съвсем ранните шест лирични песни за висок глас и оркестър, опус 5, са истински шедьоври. Макар че емоционалните им подтици идват от стихове на Дора Габе, те са плод на далече по богатото композиторско въображение. Сами за себе си днес текстовете звучат твърде сантиментално. Но в музиката на Владигеров смисълът им се обогатява, вграден в симфоничната мощност на песните. Такова е и диригентското виждане на Александър Владигеров, който изтъкна, а не тушира звуковото им богатство. Солистката Румяна Вълчева — Еврова съума да се открие сред плътната оркестрация и високия емоционален градус на „съпровода“ и да съхрани лиричната красота на своята партия. Единствено в последната, силно драматична песен не й достигнаха поспинтов тембър и звукова си

ла.

Позабравената симфония № 2, „Майска“, за струнен оркестър прозвуча с необикновена свежест и припомни за патоса на бригадирското движение от петдесетте години. Писана непосредствено след Девети септември като програмна творба, симфонията има много по-обогатено звучение, отразява душевните възлнения на младите строители, мечтите и вярата им в светлото бъдеще на социалистическа България. Като изключим някои прекалени дължини в първата и последната част, които диригентът се опита да сгъсти, симфонията прозвуча като силно и зряло произведение с някои великолепни страници, например цялата втора част — една протяжна народна песен, която се подхваща от отделните струнни групи. Тук трябва да споменем великолепното соло на циркулар-концертмайстор Георги Тилев, изразителният соло на человата група, тънките темброви преливания в многоцветната тъкан на творбата.

Ако трябва да обобщим впечатленията си от първия концерт — това бе преоткри

ане на романтика Панчо Владигеров в посока на една много по-дълбока духовност и органична връзка с българския фолклор.

Втората фестивална изява на оркестра ни среща с още две значителни творби на българската симфонична музика — Концерт за пиано и оркестър № 1 от Веселин Стоянов и ораторията за солисти, хор и оркестър „Титан“ от Марин Големинов. Диригентът н. а. Васил Сте

ската хорова капела „Светослав Обретенов“, разкри големите достойнства на произведението. Стиховете на Божидар Божилов са само опорни точки на мащабното и многогласно разгръщане на музикалната идея. Големинов изгражда в диалектическо единство образите на народа и Димитров. Така младостта на революционера, участието му в Септемврийското въстание от 1923 г., победата му на Лайпцигския процес и въз-

фанов и солистът з. а. Николай Евров се постараша да предадат автентичната красота на концерта, писан в началото на четиридесетте години. Тук лирико-романтичния стил на автора е още твърде приповдигнат, неощетен от късната му дълбока душевност. Връзката с фолклора личи ясно и определя цялостния облик на концерта. Но Евров избягна битовата окраска и патетичност, за да моде лира с повече финес, разнообразие и поетичност музикалните образи. В неговото изпълнение непринудено се редоваха широката напевност, героичната повествователност, хоровият ритъм, бравурната импровизация. А в съпровода на оркестра от крихте нови, сякаш неизчерпаеми теми и багри от народната ни звукова съкровищница, прекроени увеличаво от мелодичния дар на композитора.

Създадената през 1972 г. по случай 90-годишнината на Георги Димитров оратория „Титан“ е отлична творба, с която да се почетте и стогодишнината на героя от Лайпциг. Първото изпълнение в Русе, с участието на Българ

главването на млада социалистическа България се преплитат с народните борби, страдания и победи. В много случаи хор и оркестър са в конфликт или се напастават в драматични кульминации, хармоничният език се изостря, полифоничните „сблъсъци“ очертават релефно героично-монументалния характер на творбата. Но в нея звучат и много задушевени изповеди, които в изпълнението на солистичния квартет Христина Манолова, Стефан Минева, Здравко Гаджев и Никола Стоилов получиха богата психологическа оцветеност.

Уверената ръка на диригента Васил Стефанов „скулптираше“ с лекота и пределна изразителност сложната музикална сплав, разкривайки високите, титаничните измерения на образа на Георги Димитров. Това бе изпълнение без шумен патос, истински образец на дълбока и въздействаща художественост. А освен това — и доказателство за изключителния професионализъм на Софийския радиооркестър и БХК „Светослав Обретенов“.

Б. КОЛЕВСКИ